

Az I. r. terhelt a II. r. terhelt szeme láttára követett el közúti veszélyeztetést egy harmadik személlyel (a sértettel) szemben, akit járművével a közútról leszorított, majd a II. r. terhelt személygépkocsijában a jobb oldali első ablakon behajolva erőszakkal kísérelte meg a járó motor leállítását azért, hogy a II. r. terheltet (elvált feleségét) a sértetthez fűződő kapcsolata miatt felelősségre vonja. Ez a fellépés a gépjárművet vezető II. r. terhelt személye elleni olyan közvetlenül fenyegető jogtalan támadás volt, amelyet a II. r. terhelt jogszerűen hárított el járművével megindulva, majd azt balra-jobbra kormányozva azért, hogy támadójától megszabaduljon. A II. r. terhelt ezért jogos védelmi helyzetben cselekedett, így közúti veszélyeztetést nem valósított meg, ezért őt az ellene emelt vád alól büntetendőséget kizáró ok – jogos védelem – miatt fel kellett menteni [Btk. 22. § (1) bek., 234. § (1) bek.; Be. 566. § (1) bek. d) pont, 662. § (2) bek. a) pont].

- [1] A bíróság a 2018. január 2. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett ítéletével a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. (Btk.) 234. § (1) bek.].
- [2] Ezért őt 150 napi tétel – napi tételenként 1000 forint – összesen 150 000 forint pénzbüntetésre és 1 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy az I. r. terhelttel együtt egyetemlegességgel kötelezte a bűnügyi költség megfizetésére.
- [3] A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró bíróság a 2018. május 29. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett ítéletével a II. r. terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: a pénzbüntetést 100 napi tételre, összesen 100 000 forintra enyhítette és rendelkezett a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról. Egyebekben a II. r. terhelt tekintetében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] Az elsőfokú bíróság az I. r. terheltet bűnösnek mondta ki közúti veszélyeztetés büntetében [Btk. 234. § (1) bek.] és közlekedés biztonsága elleni büntetben [Btk. 232. § (1) bek.], s vele szemben is büntetést szabott ki. A másodfokú bíróság az I. r. terhelt tekintetében mindössze annyiban változtatta meg az elsőfokú ítéletet, hogy enyhítette a kiszabott büntetést.
- [5] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által részben kiegészített tényállás a következő.
- [6] Az I. r. terhelt – megromlott házasságuk 2015 nyarán történt felbontását követően – 2015. szeptember 2. napján megtudta, hogy volt felesége, a II. r. terhelt és gyanúja szerint a vele viszonyban lévő sértett arra felé térnek haza a II. r. terhelt lakóhelyére – M. helység

belterületén, a K. L. utcában bevárta és 20 óra 20 perckor észlelte az elhaladásukat. Az I. r. terhelt a személygépkocsijával a külön személygépkocsival közlekedő II. r. terhelt után kanyarodott, aki előtt haladt a főúton a sértett.

- [7] Az I. r. terhelt megelőzte a II. r. terhelt személygépkocsiját, majd a sértett személygépkocsija mögül a sértett előzésébe kezdett, miközben jelezte, hogy álljon meg és a főút jobb oldalára próbálta leszorítani. A sértett előbb megállt, és megállt az I. r. terhelt is, aztán a sértett megindult, ekkor őt követve az I. r. terhelt már a főút bal oldalára próbálta a sértettet leszorítani. A sértett balról az I. r. terhelt kikerülésével próbálkozott, ezt az I. r. terhelt megakadályozta, mire a sértett tolatva a jobb szélén ismételten megállt.
- [8] Az ekkor odaérő II. r. terhelt a főút közepén megállt. Az I. r. terhelt a személygépkocsi leengedett jobb első ablakán derékig behajolt, hogy a motort leállítsa, és tisztázza a II. r. terhelt és a sértett viszonyát. A II. r. terhelt – a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakat megszegve – megindult, ötven–száz méteren kb. 30–40 km/óra sebességgel haladva többször fékezett és jobbra–balra kormányzást végzett. Az I. r. terhelt, amikor a lába a földre ért, három–négy lépést futott, végül kilökte magát a személygépkocsiból és a földre esett, de nem sérült meg.
- [9] Az I. r. terhelt a közlekedés biztonsága elleni büntetést azzal követte el, hogy a II. r. terhelt személygépkocsijának jobb első ablakán behajolva megállásra akarta kényszeríteni, s a II. r. terhelt testi épségét veszélyeztette.
- [10] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a II. r. terhelt jogos védelmi helyzetre [Btk. 22. § (1) bek.] hivatkozását, de azt elvetette. Az elsőfokú bíróság szerint ezt cáfolta az I. r. terhelt azon vallomása, hogy a II. r. terhelt megállását akarta, az indítókulcsot igyekezett kivenni. Úgy látta, hogy ha támadási szándékkal közeledett volna a II. r. terhelt felé, akkor a bal első ülés melletti ajtót igyekezett volna kinyitni.
- [11] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával.
- [12] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen – védője útján – a II. r. terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve: a bűnösség törvénysértő megállapítása miatt, bűncselekmény hiányában felmentése és közúti veszélyeztetés szabálysértésének megállapítása, másodlagosan a jogos védelem megállapításával felmentése, harmadlagosan a közúti járművezetéstől eltiltás mellőzése, negyedlegesen a közúti járművezetéstől eltiltás B kategóriájára korlátozása érdekében.
- [13] A II. r. terhelt felülvizsgálati indítványának indokai szerint az irányadó tényállásból a

bíróságok téves következtetést vontak a bűnösségére.

- [14] A II. r. terhelt körülírta, hogy mi előzte meg és mi követte a felrótt cselekményt. A felrótt cselekmény előtt rettegett az agresszív, italozó, őt többször bántalmazó I. r. terhelttől, aki ellen 2015. augusztus 10-én zaklatás miatt feljelentést is tett, mert fejének szétverésével és hozzátartozói agyonlövésével fenyegetőzött. A felrótt cselekményt követően ő hívta azonnal a rendőrséget, segítséget kért. Az I. r. terhelt megjelent a helyszíntől kb. hat kilométerre lévő házának udvarán, ahol tovább fenyegetőzött, az udvart csak annak hatására hagyta el, hogy ő gázriasztó pisztollyal a levegőbe lőtt, de az utcán is folytatta a fenyegetőzést, a kiabálásnak a rendőrség kiérkezése vetett véget.
- [15] Állította, hogy a szándékossága nem terjedt ki a közúti veszélyeztetés büntetnének elkövetésére, gondatlan cselekménye legfeljebb „közúti veszélyeztetés szabálysértésének” (helyesen: a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértésnek) minősülhet.
- [16] Alapvetően azonban arra hivatkozott, hogy a bűnösséget kizáró jogos védelmi helyzetben volt.
- [17] Volt férje lesben állva várakozott rájuk. Szándéka az volt, hogy megijessze, megfélemlítse, testi épségüket veszélybe sodorja. Végignézte, hogy kis híján többször megpróbálta leszorítani az útról a sértettet, majd felé indult. Iratellenes és logikátlan tényállásbeli megállapítás, hogy az I. r. terhelt csak beszélni, az indítókulcsot kivenni akarta, miként az a bírói okfejtés is, hogy az I. r. terheltnek nem volt támadó szándéka. Az I. r. terhelt agresszív, feldúlt, érzelmileg labilis volt, és ordítva kérdőre vonta az általa feltételezett új kapcsolata miatt. Jogtalan támadást intézett ellene. Ő azt próbálta elhárítani, védekezett, védte saját életét, testi épségét, le akarta rázni az autóban „félíg” bent lévő I. r. terheltet, el akarta hagyni a helyszínt. Köztudomású, hogy a járműbe beugrás és ordibálás igen könnyen halálos kimenetelű balesetet okozhat, és annak is fennállt a konkrét veszélye, hogy súlyos sérelem következzen be a testi épségében, egészségében.
- [18] A II. r. terhelt a járművezetéstől eltiltást sérelmezve arra hivatkozott, hogy biztosítási ügynök, a gyerekeit is szállítania kell, autó nélkül „megáll az élet”.
- [19] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.
- [20] A bíróságoknak érdemben kellett volna vizsgálniuk, hogy a II. r. terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett-e. Idézte a 4/2013. BJE határozat 1. pontját. Az események kiindulópontja, hogy az I. r. terhelt kitartó szándékkal a közúti veszélyeztetésének büntetettét valósította meg a II. r. terhelttel közeli kapcsolatban lévő sértett sérelmére. Ezt követően derékig behajolt a II. r. terhelt személygépkocsijába. A II. r. terhelt helyesen mérte fel, hogy

az I. r. terhelt meg akarja állítani, és alappal tarthatott attól, hogyha nem tud elmenekülni, az I. r. terhelt további jogellenes cselekményeket valósít meg a sérelmére. Ezért indult el, többször fékezett, jobbra–balra kormányzott azzal a nyilvánvaló céllal, hogy a személygépkocsiból eltávolítsa az I. r. terheltet.

- [21] Tehát az I. r. terhelt a közlekedés biztonsága elleni büntett elkövetésével jogtalan támadást intézett a II. r. terhelt ellen, akinek nem volt kitérés kötelezettsége, a jogtalan támadást célszerű módon eredményesen hárította el, és az elhárítás szükséges mértékét sem lépte túl.
- [22] A bíróságok az irányadó tényállásból téves következtetést vontak a II. r. terhelt bűnösségére.
- [23] A Legfőbb Ügyészség szerint felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés nem volt megállapítható. Ezért indítványozta, hogy a Kúria tanácsülésen a megtámadott határozatot változtassa meg és a II. r. terheltet a büntethetőséget kizáró jogos védelem miatt mentse fel az ellene közúti veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól.
- [24] A II. r. terhelt felülvizsgálati indítványa alapos.
- [25] Az Alaptörvény V. cikke alapján mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.
- [26] A cselekmény büntetendőségét kizárja a jogos védelem [Btk. 15. § e) pont].
- [27] Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges [Btk. 22. § (1) bek.].
- [28] A jogos védelem kérdéseiről szóló 4/2013. BJE határozat indokolás 1. pontja értelmében a jogtalan támadás olyan tevékenység, amely megvalósítja valamely bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásának ismérveit.
- [29] Az I. r. terhelt korábban a II. r. terhelt férje volt, házasságuk azonban megromlott, s azt felbontották. Az I. r. terhelt bevárta a tudomása szerint személygépkocsijaikkal hazafelé tartó II. r. terheltet és a gyanúja szerint vele „viszonyban” lévő harmadik személyt (a sértettet).
- [30] Az I. r. terhelt a személygépkocsijával előbb a sértett mögött haladt, a II. r. terheltet megelőzte, majd a sértettet – kitartó módon – többszörösen próbálta a főútról leszorítani.
- [31] A leszorítási próbálkozásokkal a sértett sérelmére a közúti veszélyeztetés büntettét követte el, ami – és ennek jelentősége van – nem más, mint jogtalan támadás. Ennélfogva a II. r. terhelt azonnal tisztába lett azzal, hogy az I. r. terhelt olyan állapotban van, melyben képes

más – legalábbis – testi épségét közvetlenül sértő magatartás tanúsítására.

- [32] Ezután a sértettért aggódó II. r. terhelt megállt a főút közepén. Az I. r. terhelt pedig derékig behajolt a II. r. terhelt személygépkocsijának lehúzott jobb első ablakán, hogy leállítsa a motort és „tisztázza” a II. r. terhelt és a sértett közötti viszony kérdését.
- [33] A feldúlt állapotban lévő I. r. terhelt tehát behatolt a II. r. terhelt fizikai és lelki magánszférájába. Az I. r. terhelt ezen magatartása – mivel megelőzőleg a sértett személye ellen már jogtalan támadást intézett – folytán a kétségtelenül ijedt és menthető okból felindult II. r. terhelt számára felismerhetővé tette, hogy immár az ő személye elleni, azzal közvetlenül fenyegető jogtalan támadással áll szemben.
- [34] A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől [Btk. 22. § (4) bek.]. A megtámadottnak az Alaptörvényben kimondott és a Büntető Törvénykönyvben konkretizált alanyi joga van a védekezésre.
- [35] A II. r. terhelt pedig élt a védekezés jogával, midőn a személygépkocsijával megindult, azzal rövid távon többször fékezett, balra és jobbra kormányzott, amivel sikerült elérnie az I. r. terhelt „távozását”, aki végül kilökte magát a gépjárműből.
- [36] A II. r. terhelt ezáltal elhárította annak a veszélyét, hogy – legalábbis – testi épsége sérüljön.
- [37] Az I. r. terhelt ugyan nem sérült meg, ám ez közömbös, ugyanis a jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie (4/2013. BJE határozat indokolás 1. pont).
- [38] A II. r. terhelt nem lépte túl az elhárítás szükséges mértékét, így nem vizsgálandóak a Btk. 22. § (3) bekezdésében foglaltak.
- [39] A II. r. terhelt cselekménye tehát jogos védelem, ami kizárja annak büntetendőségét.
- [40] A jogos védelmi helyzetben lévő személy cselekménye – éppen azért, mert nem büntetendő – csakis formálisan (látszólagosan) illeszkedhet valamely bűncselekmény, jelen esetben a közúti veszélyeztetés büntettének törvényi tényállásába.
- [41] Az eljáró bíróságok ellenkező álláspontja ezért elfogadhatatlan, ténylegesen figyelmen kívül hagyták a jogos védelem szabályait, melynek beható (érdemi) vizsgálatát is elmulasztották.
- [42] A II. r. terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog megsértésével került sor, s ily módon: törvénysértő.
- [43] Az eddigiekből következő szükségképpen felmentés miatt a felülvizsgálati indítvány további, a szabálysértési felelősséget felvető és a kiszabott büntetést érintő részében

tárgytalanná vált.

- [44] A kifejtettek értelmében a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdés fő szabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva – a II. r. terhelt felülvizsgálati indítványának helyt adott: a megtámadott határozatot megváltoztatta és a törvénynek megfelelő határozatot hozva a II. r. terheltet – mivel felrótt cselekménye a jogos védelem miatt nem büntetendő – felmentette az ellene közúti járművezetés büntette miatt emelt vád alól [Be. 566. § (1) bek. d) pont 2. ford., 662. § (2) bek. a) pont 1. ford.].

(Kúria Bfv. II. 1.219/2018.)